

MMM:n lausuntopyyntö asiassa MMM011:00/2023 (VN/4383/2023)

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAEIKSI UUSJAKOJEN TUKEMISESTA ANNETUN LAIN JA ERÄIDEN MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALAN LAINOJEN JA SAAMISTEN SIIRTÄMISESTÄ VALTIOKONTTORIN HOIDETTAVAKSI ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

1 JOHDANTO

1.1 Asian valmistelu

Luonnos hallituksen esitykseksi on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Valmistelun aikana on oltu yhteydessä Maanmittauslaitokseen ja Valtiokonttoriin.

1.2 Esityksen pääasiallinen sisältö

Uusjakojen tukemisesta annetulla lailla, jäljempänä tukilaki, säädetään kansallisesta uusjakojen tukemisjärjestelmästä. Uusjakojen jako-osakkaat voivat saada tukea uusjakojen suorittamisesta aiheutuviin hallinnollisiin kustannuksiin ja investointitukea jaon yhteydessä suoritettavista mukauttamistoimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin. Kansallista tukea myönnettäessä on otettava huomioon myös Euroopan unionin valtion tukea koskeva lainsäädäntö.

Esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi tukilailla säädettyä tuen myöntämismenettelyä lisäämällä lakiin tuen hakemista koskeva sääntely. Samalla sääntelyn rakenne ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että tuen myöntämisessä huomioon otettavista keskeisistä Euroopan unionin komission asetuksista säädettäisiin jatkossa valtioneuvoston asetuksella. Lakiin esitetään lisäksi tehtäväksi teknisluonteisia tarkistuksia.

Valtiovastuu vastaa tukilailla säädetystä uusjakojen suorittamisesta valtiolle aiheutuvien kustannusten perimisestä. Eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin tehtäväksi annetun lain viittaussäännös uusjakojen tukemisesta annettuun lakiin ehdotetaan tarkistettavaksi teknisluonteisesti voimassa olevaan tukilakiin.

Uusjakoja tuetaan vuosittain valtion talousarvion momentille 30.70.40 Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot osoitetun kaksivuotisen siirtomäärärahan mukaisesti. Esitys ei tukilaissa säädettyä tuen myöntämismenettelyä selventävänä ehdotuksena vaikuta määrärahan tasoon eikä myöskään sen käyttöön, minkä vuoksi sillä ei ole yhtymäkohtia valtion talousarvioesitykseen.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 2024 alusta. Lakeja sovellettaisiin niiden voimaantulon jälkeen vireille tulleisiin toimituksiin.

2. LAUSUNTOMENETTELY

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi uusjakojen tukemisesta annetun lain ja eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta on ollut lausuttavana 16.6.-11.8.2023 välisen ajan.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä, oikeusministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriön ruokaosastolta, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.:ltä ja Maanmittauslaitokselta.

Lausunnon ovat antaneet valtiovarainministeriö, oikeusministeriö, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f. ja Maanmittauslaitos.

Lausunnot on julkaistu valtioneuvoston verkkosivustolla osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella [MMM011:00/2023](https://valtioneuvosto.fi/hankkeet).

3. YHTEENVETO LAUSUNNOISTA

Lausunnon antajista Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry ja Valtiokonttori ovat pitäneet esitystä kannatettavana.

3.1 Yleisiä huomautuksia

Maanmittauslaitos

Maanmittauslaitos toteaa lausunnossaan, että sovellettaessa kiinteistönmuodostamislakia ja ehdotettua uusjakojen tukemislakia voidaan joutua tilanteeseen, jossa joiltakin uusjaon osakkailla kustannukset peritään tukihakemuksen puuttuessa täysimääräisinä ilman tukea jako-osakkaan passiivisuuden vuoksi. Maanmittauslaitoksen näkemyksen mukaan uusjakotoiminnan kannalta toimivin tapa olisi menettely, jossa jako-osakkaat voisivat toimia yhdessä tuen hakijana vesioikeudellista yhteisöä (VNA maatalouden rakennetuesta (265/2023) 26 §) tai yksityistien tiekuntaa (VNA (1069/2018) 4 §) vastaavalla tavalla.

Oikeusministeriö

Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan, että ehdotettu asetuksenantovaltuus 12 §:n 2 momentissa on johdettu löyhästi Euroopan unionin valtiontukea koskeviin säännöksiin eikä esitysluonnoksessa arvioida sitä, minkälaisia menettelysäännöksiä, rajoitussäännöksiä ja asiakirja-aineiston säilyttämisvelvoitteita voidaan tai tulee kansallisesti säätää. Oikeusministeriö pitää perusteltuna, että esitysluonnoksessa (s. 20) mainittua EU-säätelyn ”kokonaisuutta” puretaan esityksessä yksityiskohtaisemmalle tasolle, jotta luonnosteltu asetuksenantovaltuus olisi perusteltavissa tarkemmin kuin pelkästään viittaamalla yleisesti Euroopan unionin valtiontukea koskeviin säädöksiin.

3.2 Yksityiskohtaisia huomautuksia

Maanmittauslaitos

Maanmittauslaitos esittää lausunnossaan ehdotuksessa käytetyn terminologian osalta, että vesienhallintajärjestelmän asemesta tulisi käyttää maa- ja metsäalueiden maankäytön yhteydessä yleisesti käytettävää ilmaisua vesienhallinta. Maanmittauslaitos toteaa lisäksi, että lakiehdotuksen 11 §:n perusteluja tulisi tarkistaa uusjakojen yhteydessä suoritettavien toimenpiteiden kilpailuttamisen osalta. Maanmittauslaitoksen lausunnon mukaan toimenpiteet kilpailutetaan lähitökohtaisesti. Perustelut ovat nyt tältä osin ristiriidassa toiminnan läpinäkyvyyden ja tasapuolisuuden osalta.

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriö toteaa lausunnossaan esityksen taloudellisissa vaikutuksissa esitettyjen henkilöstökustannusten kasvun osalta, että kysymys esityksen mahdollisista vaikutuksista vuoden 2024 talousarvioesitykseen jää tältä osin jossain määrin epäselväksi. Esityksen mukaan ehdotuksesta johtuvista teknisistä muutoksista johtuva kertaluonteinen 90000 euron määräinen kertakustannus olisi toteutettavissa kehityksen puitteissa ilman lisärahoitustarvetta.

4. MUUT HUOMAUTUKSET JA EHDOTUKSET

Maanmittauslaitos

Maanmittauslaitos esittää lausunnossaan, että seuraavassa kiinteistönmuodostamislain uudistuksessa uusjako toimituslajina tulisi korvata toimituslajilla tilusjärjestely ja muuttaa samassa

yhteydessä uusjakojen tukemisesta annetun lain termistö esitystä vastaavaksi. Tilusjärjestely on vakiintunut nimike, kun kiinteistönmuodostamislaissa tarkoitetuissa uusjaoissa on käytännössä kysymys pelto- tai metsätilusjärjestelyistä maanomistajien ja sidosryhmien kanssa. Myös eri viestintävälineet käyttävät viestinnässä käsitettä tilusjärjestely.

Valtiokonttori

Valtiokonttori kiinnittää lausunnossaan eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetussa laissa, jäljempänä siirtolaki, tarkoitettujen saatavien perimisestä huolehtivana viranomaisena huomiota velallisten yhteystietojen saatavuuteen. Valtiokonttori ei saa Maanmittauslaitokselta tai muiltakaan tukiviranomaisilta tietoa kuolinpesien osakkaista tai asianhoitajista, mikä hankaloittaa perintätehtävän hoitamista.

Valtiokonttorin näkemyksen mukaan uusjakojen tukemisesta annettuun lakiin tai siirtolakiin tulisi lisätä säännökset, joiden nojalla valtiokonttorilla olisi oikeus saada perintätoimen toteuttamiseksi välttämätöntä tietoa muilta viranomaisilta salassapitosäännösten estämättä. Valtiokonttorin tiedonsaantioikeudesta tulisi säätää ensisijaisesti siirtolaissa.

Valtiokonttori esittää lausunnossaan myös harkittavaksi, voitaisiinko uusjakojen tukemisesta annetussa laissa säätää euromäärästä, jonka alittavilta osin mukauttamistoimenpiteistä aiheutuvat kustannukset voitaisiin jättää kokonaan määräämättä takaisinmaksettaviksi tai perinnästä voitaisiin muuten luopua vähäisten saatavien perinnän kustannustehottomuuden vuoksi.

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön näkemyksen mukaan esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen perustelu-
muistion 2 §:n perusteluissa tulisi tuoda selkeämmin esille se, että EU-asetukset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta. Lisäksi asetusluonnoksen johtolauseen muotoilu tulisi tarkistaa.

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.

SLC tuo esille lausunnossaan de minimis –tukiin viitaten kannattavansa hallituksen toimenpiteitä tukia koskevan rekisterin kehittämiseksi.

Leo Olkkonen
Lainsäädäntöneuvos
Maa- ja metsätalousministeriö
Tieto- ja tutkimustoimiala
Tieto- ja maanmittausyksikkö
s-posti: leo.olkkonen@mmm.fi
GSM: 040 509 84 73